

Stanowisko IIA

Karta Audytu Wewnętrznego

**The Institute of
Internal Auditors**

Strategia osiągnięcia sukcesu funkcji zapewniającej

WPROWADZENIE

Jednym z najważniejszych wyzwań z jakim mierzy się **każda organizacja** jest zapewnienie wydajnego i efektywnego systemu zarządzania ryzykiem – czyli procesów i polityk zaprojektowanych w taki sposób, aby wykorzystywać lub mitygować ryzyka z korzyścią dla organizacji. Jeśli jest on dobrze zaprojektowany, rolę audytu wewnętrznego jest dostarczenie zapewnienia w tym zakresie, aby chronić i podnosić wartość organizacji.

Aby audyt wewnętrzny mógł funkcjonować na najwyższym poziomie, musi mieć jasno zdefiniowane i zakomunikowane wytyczne określone przez kierownictwo wyższego szczebla organizacji. Jest to zazwyczaj osiągnięte poprzez prawidłowo zaprojektowaną Kartę Audytu.

Perspektywa IIA

Każda organizacja może osiągać korzyści dzięki audytowi wewnętrznemu, dlatego też karta audytu stanowi ważny element sukcesu organizacji (IIA Standard 1000). Karta audytu jest formalnym dokumentem zatwierdzonym przez organ nadzorczy i/lub komitet audytu (organ nadzorczy) i uzgodnionym z kierownictwem. Jako minimum karta audytu musi uwzględniać:

- Rolę audytu wewnętrznego w organizacji;
- Uprawnienia audytu wewnętrznego;
- Odpowiedzialność audytu wewnętrznego;
- Pozycję audytu wewnętrznego w organizacji.

KLUCZOWE WNIOSKI

Karta audytu wewnętrznego jest niezmiennie istotna dla sukcesu audytu wewnętrznego i powinna być przynajmniej raz w roku weryfikowana przez organ nadzorczy.

Karta audytu wewnętrznego powinna być zatwierdzona przez organ nadzorczy oraz uzgodniona z kierownictwem wyższego szczebla.

Karta audytu powinna, co najmniej, zawierać cel oraz misję audytu, uprawnienia, odpowiedzialność, zdefiniowanie niezależnych systemów raportowania, zakres oraz wymóg zgodności ze Standardami IIA.

Karta audytu wewnętrznego powinna zawierać szczegółowe zapisy w jaki sposób audyt wewnętrzny będzie oceniał i raportował jakość funkcji audytu wewnętrznego.

Karta audytu dostarcza organizacji wytycznych dotyczących tego jak audyt wewnętrzny będzie funkcjonował oraz umożliwia organowi nadzorcemu zakomunikowanie wagi jaką przypisuje on do niezależności audytu wewnętrznego.

IIA Global opracowało modele kart audytu, które są dostępne, w ośmiu językach, dla członków na stronie IIA Global ([link](#)).

Dlaczego Karta Audytu jest tak ważna?

Karta audytu dostarcza organizacji wytycznych dotyczących tego jak audyt wewnętrzny będzie funkcjonował oraz umożliwia organowi nadzorczemu zakomunikowanie wagi jaką przypisuje on do niezależności audytu wewnętrznego.

Karta powinna definiować systemy raportowania zarządzającego audytem wewnętrznym (ZAW) wspierający niezależność audytu poprzez raportowanie funkcjonalne do organu nadzorczego (lub funkcji odpowiedzialnej za ład organizacyjny) i administracyjne do Zarządu. Ponadto dostarcza audytowi niezbędne do realizacji zadań uprawnienia, jak np. nieograniczony dostęp do dokumentów, personelu oraz pomieszczeń niezbędnych do prowadzenia działań audytu wewnętrznego.

W związku z faktem, iż audyt wewnętrzny może funkcjonować w szerokim spektrum przedsiębiorstw, od rynków finansowych poprzez przemysł chemiczny do jednostek administracji rządowej, karta audytu umożliwia zdefiniowanie zakresu działalności audytu wewnętrznego dostosowanego do szczególnych wymogów każdej organizacji.

Karta audytu może szczegółowo definiować, jeśli jest takie oczekiwanie, jakie zadania audyt wewnętrzny będzie podejmował oraz jakie wsparcie otrzyma od kierownictwa wyższego szczebla oraz organu nadzorczego aby te zadania zrealizować. W końcu karta audytu służy jak punkt odniesienia podczas mierzenia efektywności działania funkcji audytu wewnętrznego.

PIĘĆ PYTAŃ

Interesariusze muszą przekazać jasny i pozbawiony wątpliwości komunikat odnośnie roli audytu wewnętrznego w organizacji.

Poniżej przedstawiono pięć kluczowych pytań, które powinny zostać zadane:

- 1. Czy organ nadzorczy ustanowił kartę audytu, która definiuje cel, misję, zakres, uprawnienia, odpowiedzialność oraz system raportowania?*
- 2. Czy karta audytu definiuje systemy raportowania zapewniające niezależność i obiektywizm zarządzającego audytem wewnętrznym?*
- 3. Czy karta audytu w sposób przejrzysty zapewnia całkowity i nieskrępowany dostęp do wszystkich zasobów, dokumentów i osób w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań funkcji audytu?*
- 4. Czy karta audytu w sposób wyraźny definiuje odpowiedzialność zarządzającego audytem wewnętrznym?*
- 5. Poza wymogiem zgodności karty audytu z Międzynarodowymi Standardami Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, czy karta audytu wprowadza wymóg raportowania dotyczący efektywności funkcji audytu wewnętrznego?*

Istotne elementy Karty Audytu Wewnętrznego

IIA zdefiniował 7 kluczowych obszarów, które wspierają skuteczność i efektywność działań audytu i powinny być uwzględnione w karcie audytu. Podczas gdy niektóre karty audytu mogą nie uwzględniać wszystkich siedmiu obszarów, istnieje ryzyko, iż każdy obszar, który nie jest zaadresowany w karcie audytu, nie będzie miał odpowiedniego wsparcia, a tym samym może to negatywnie wpływać na skuteczność działań audytu wewnętrznego.

- **Misja i Cel:**
 - **Misją** audytu wewnętrznego jest tworzenie i ochrona wartości organizacji poprzez dostarczanie, opartego na ocenie ryzyka, obiektywnego zapewnienia, doradztwa oraz szczegółowych informacji.
 - **Celem** audytu wewnętrznego jest dostarczenie niezależnego, obiektywnego zapewnienia oraz usług doradczych zaprojektowanych tak, aby dostarczyć wartości dodanej oraz poprawić działalność organizacji.
- **Międzynarodowe Standardy Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego:**
 - Audyt wewnętrzny powinien dostosować swoje działanie do obowiązkowych elementów Międzynarodowych ramowych zasad praktyki zawodowej (IPPF) uwzględniających *Standardy*, Podstawowe zasady praktyki zawodowej audytu wewnętrznego, Definicję Audytu Wewnętrznego oraz Kodeks Etyki.
- **Uprawnienia – Karta Audytu powinna uwzględniać:**
 - Informację o funkcjonalnym i administracyjnym systemie raportowania zarządzającego audytem wewnętrznym (ZAW) w organizacji.
 - Informację, iż organ nadzorczy ustali, utrzyma i zapewni, że działalność audytu wewnętrznego będzie miała wystarczające uprawnienia do prowadzenia swoich czynności poprzez:
 - Zatwierdzenie karty audytu;
 - Zatwierdzanie na czas, opartego na analizie ryzyka, elastycznego planu audytu;
 - Zatwierdzania budżetu audytu wewnętrznego oraz planowania zasobów;

- Otrzymywanie od ZAW aktualnych informacji w odniesieniu do realizacji planu audytu;
 - Aktywne uczestniczenie w dyskusjach i ostateczne zatwierdzenie decyzji dotyczących wyboru i odwołania ZAW;
 - Aktywne uczestniczenie w dyskusjach i ostateczne zatwierdzenie wynagrodzenia ZAW;
 - Kierowanie właściwych zapytań do kierownictwa i ZAW celem ustalenia czy nie występuje nieodpowiedni zakres działania lub ograniczenia w zasobach audytu wewnętrznego;
 - Przygotowanie i zatwierdzenie postanowienia zapewniającego ZAW możliwość nieograniczonego dostępu, komunikowania się i współpracy z organem nadzorczym bez obecności kierownictwa;
 - Przygotowanie i zatwierdzanie uprawnienia dającego wolny i nieograniczony dostęp do wszystkich funkcji, zasobów, nieruchomości oraz personelu niezbędnego dla prowadzenia każdego zadania audytowego, zapewniając odpowiedzialność za poufność i bezpieczeństwo informacji i dokumentów.
-
- **Niezależność i Obiektywizm – Karta Audytu powinna zawierać:**
 - Stwierdzenie, że zarządzający audytem wewnętrznym (ZAW) zapewni, iż prowadzona działalność audytowa wolna jest od uwarunkowań mogących zagrozić wykonywaniu zadań w sposób obiektywny. Jeśli niezależność lub obiektywizm są zagrożone, w odniesieniu do faktów czy działań, ZAW ujawni zakres braku obiektywizmu właściwym funkcjom w organizacji.
 - Stwierdzenie, że audyt wewnętrzny nie będzie w sposób bezpośredni angażowany w działalność operacyjną lub nie będzie odpowiedzialny za żaden proces podlegający audytowaniu.
 - Stwierdzenie, że jeżeli zarządzający audytem wewnętrznym (ZAW) pełni lub planowane jest aby pełnił role oraz / lub miał obowiązki, które wykraczają poza funkcję audytu wewnętrznego, zostaną zapewnione odpowiednie środki zapobiegające ograniczeniu jego niezależności i obiektywizmu.
 - Wymóg aby zarządzający audytem wewnętrznym (ZAW), przynajmniej raz w roku, potwierdzał organowi nadzorczemu niezależność funkcji audytu wewnętrznego.

- Zakres działań audytu wewnętrznego - Karta Audytu powinna zawierać:
 - Stwierdzenie, iż zakres zadań audytu wewnętrznego obejmuje, ale nie ogranicza się do, obiektywnej oceny faktów celem dostarczenia niezależnej oceny adekwatności i efektywności ładu organizacyjnego, zarządzania ryzykiem oraz procesów kontrolnych.
 - Stwierdzenie, iż ZAW będzie okresowo przekazywał raport do kierownictwa wyższego szczebla oraz organu nadzorczego, odnośnie swojego departamentu oraz wyników jego aktywności.
- Odpowiedzialność – Karta Audytu powinna zawierać:
 - Stwierdzenie odnośnie odpowiedzialności w zakresie:
 - przedstawiania przynajmniej raz w roku planu audytu opartego o analizę ryzyka;
 - komunikowania kierownictwu wyższego szczebla i organowi nadzorcemu wpływu jaki ograniczenie zasobów może mieć na plan audytu;
 - zapewnienia, że audyt wewnętrzny posiada dostęp do odpowiednich zasobów zarówno pod względem kompetencji jak i umiejętności;
 - prowadzenia działalności w sposób zapewniający wykonanie postawionych celów;
 - zapewnienia działania zgodnie ze *Standardami IIA*;
 - komunikowanie wyników pracy audytu wewnętrznego oraz działanie w następstwie poczynionych uzgodnień;
 - koordynację działań z innymi funkcjami kontrolnymi.
- Program zapewnienia i poprawy jakości - Karta Audytu powinna zawierać:
 - Stwierdzenie, że audyt wewnętrzny ustanowi program zapewnienia i poprawy jakości, który będzie obejmował wszystkie aspekty działalności audytu wewnętrznego, włączając ocenę zgodności ze *Standardami IIA*.
 - Wymóg dla zarządzającego audytem wewnętrznym (ZAW) aby okresowo raportować, kierownictwu wyższego szczebla oraz organowi nadzorcemu, wyniki realizacji programu zapewnienia i poprawy

jakości oraz uczestniczyć w zewnętrznym badaniu i ocenie funkcji audytu wewnętrznego przynajmniej raz na 5 lat.

WNIOSKI

Karta audytu wewnętrznego powinna być postrzegana przez kierownictwo wyższego szczebla oraz organ nadzorczy jako ważny dokument zarządczy, który umożliwia zarządzającemu audytem wewnętrznym (ZAW) oraz funkcji audytu wewnętrznego, efektywne realizowanie swojego zadania w organizacji. Ponadto karta audytu wprowadza przejrzystość wśród zarządzających ryzykiem jak również wśród interesariuszy, odnośnie roli audytu wewnętrznego w procesie zarządzania ryzykiem, a także pomaga interesariuszom w określaniu wartości audytu wewnętrznego dla organizacji.

Karta audytu dostarcza organizacji wytycznych dotyczących tego jak audyt wewnętrzny będzie funkcjonował oraz umożliwia organowi nadzorczemu zakomunikowanie wagi jaką przypisuje on do niezależności audytu wewnętrznego.

Tłumaczenie: Andrzej Nowiczenko, CIA, CRMA

Korekta: Renata Zysiak, Andrzej Mataczyno – IIA Polska

Styczeń 2019